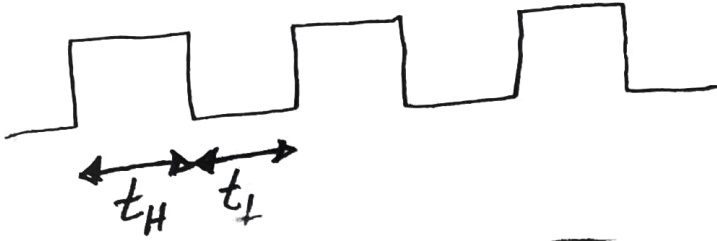

Ardışıl Devreler (Sequential Circuits)

(59)

Kombinezonel devrelerde çıkış değerleri tamamen girişlerin o andaki değerlerine bağlıdır. Ardışıl devrelerde ise çıkış değerleri hem o andaki giriş değerlerine hem de devrenin bir önceki durumlarına bağlıdır.

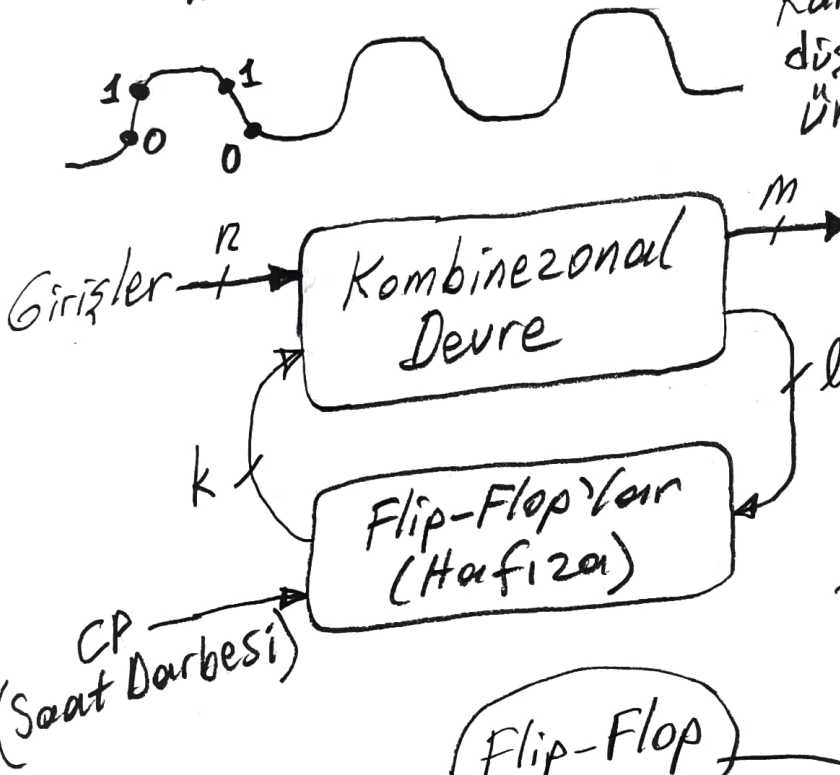
Saat Darbesi (CP: Clock Pulse)

Saat darbesi devrenin eşzamanlı çalışabilmesi için gereklidir.

$t_p = t_H + t_L$ Bir periyodluk zaman

Kare dalganın ideal olduğu düşünülür. İdeal kare dalgayı üretmek imkansızdır.

Flip-Flop'lar yani hafıza birimi durumların tutulması için gereklidir. Kenar tetiklemeli flip-flop'lar kullanılır.

Flip-Flop

Kenar Tetiklemeli Flip-Flop (Gerçek Flip-Flop)

Seviye Tetiklemeli Flip-Flop (izin girişli Mandol)

Sıfır Durumlu
0 olunca iş görür

Bir Durumlu
1 olunca iş görür

Yükselen Kenar
0'dan 1'e geçince iş görür

Aşan Kenar
1'den 0'a geçince iş görür

Mandallar (Latches)

(60)

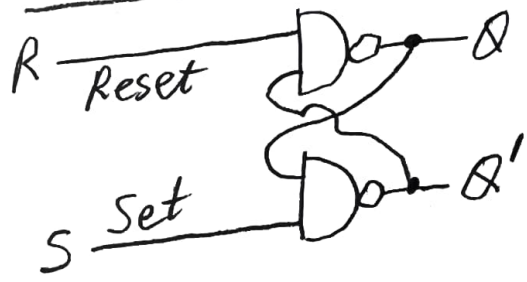
Nor kapılarıyla Gerçeklenen Mandal

S	R	Q_{t+1}
0	0	Q_t
0	1	0
1	0	1
1	1	Kullanılmaz

$S=R=1$ olduğunda $Q=Q'=0$ olacağından kullanılmaz.

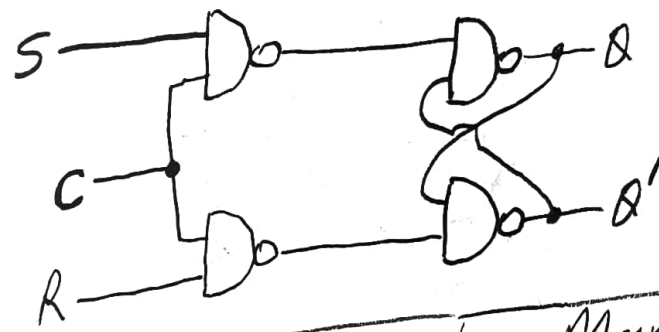
Nand Kapılarıyla Gerçeklenen Mandal

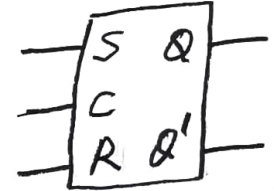
S	R	Q_{t+1}
0	0	Kullanılmaz
0	1	0
1	0	1
1	1	Q_t

$S=R=0$ olduğundan $Q=Q'=1$ olacağından kullanılmaz.

İzin girişli SR tipi Mandal

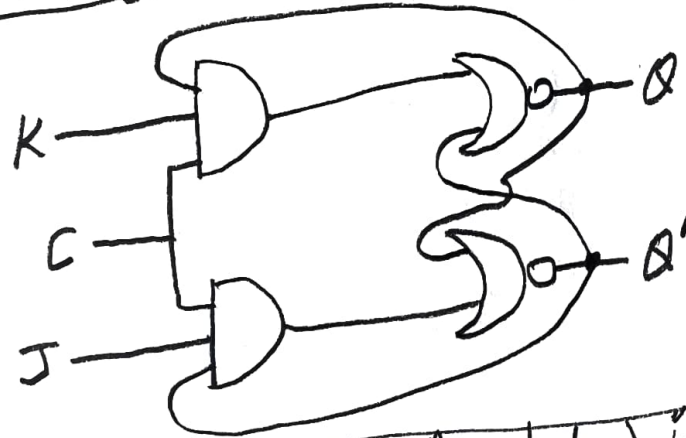

C	S	R	Q_{t+1}
0	X	X	Q_t
1	0	0	Q_t
1	0	1	0
1	1	0	1
1	1	1	Kullanılmaz

$C=1$ iken $Q_{t+1} = S + R'Q_t$
 $SR=0$ olmalı

İzin girişli JK tipi Mandal

C	J	K	Q_{t+1}
0	X	X	Q_t
1	0	0	Q_t
1	0	1	0
1	1	0	1
1	1	1	Q_t'

$C=1$ iken $J=K=1$ ise sıkışık 0 ile 1 arasında sürekli değişir. Uygunsuz durum.

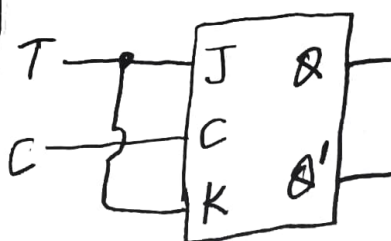
$$C=1 \text{ iken } Q_{t+1} = JQ_t' + K'Q_t$$

İzin girişli D tipi Mandal

C	D	Q_{t+1}
0	X	Q_t
1	0	0
1	1	1

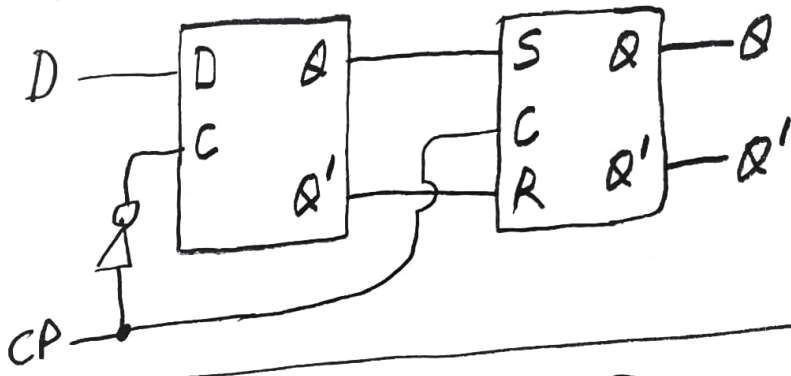
İzin girişli T tipi Mandal

C	T	Q_{t+1}
0	X	Q_t
1	0	Q_t
1	1	Q_t'

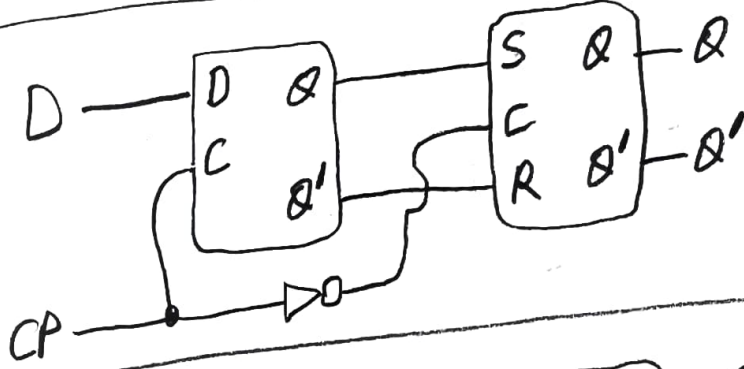

Master-Slave Flip-Flops (Ana-Diydu Yaz-Bozlar) (61)

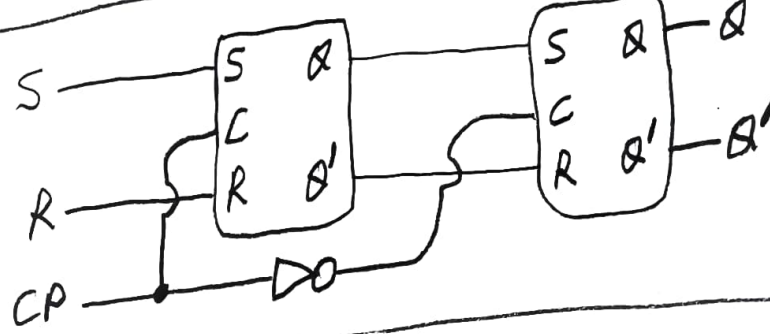
Pozitif Kenar Tetiklemeli
Master-Slave D tipi
Flip-Flop.

$$Q_{t+1} = D$$

Negatif Kenar Tetiklemeli
Master-Slave D tipi
Flip-Flop

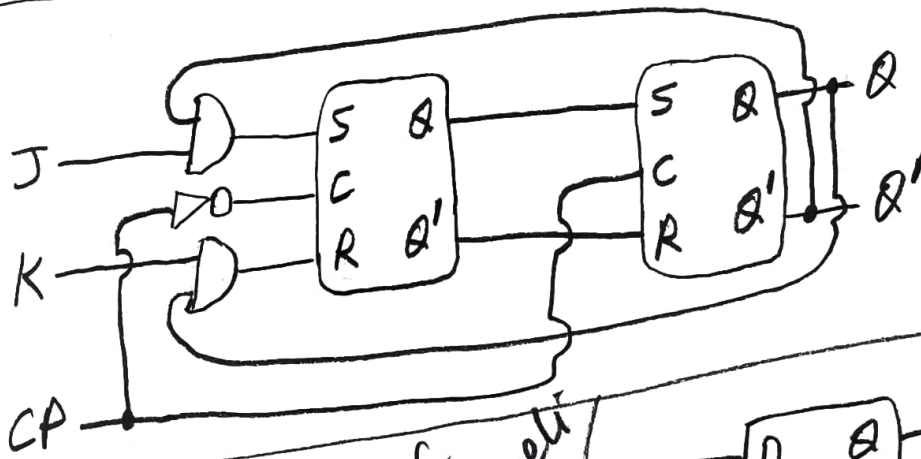
$$Q_{t+1} = D$$

Negatif Kenar Tetiklemeli
Master-Slave RS tipi
Flip-Flop

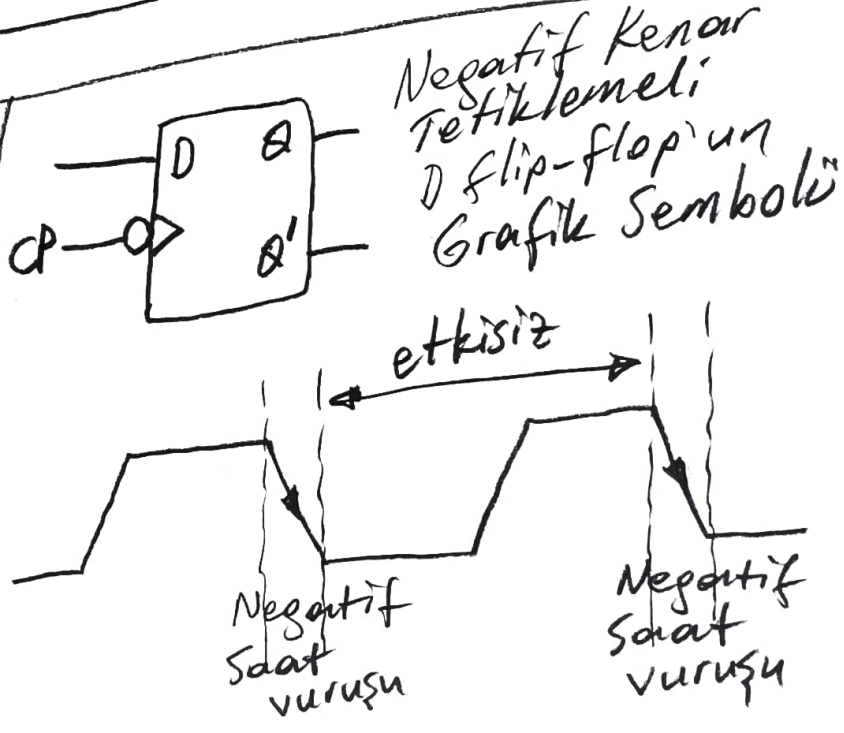
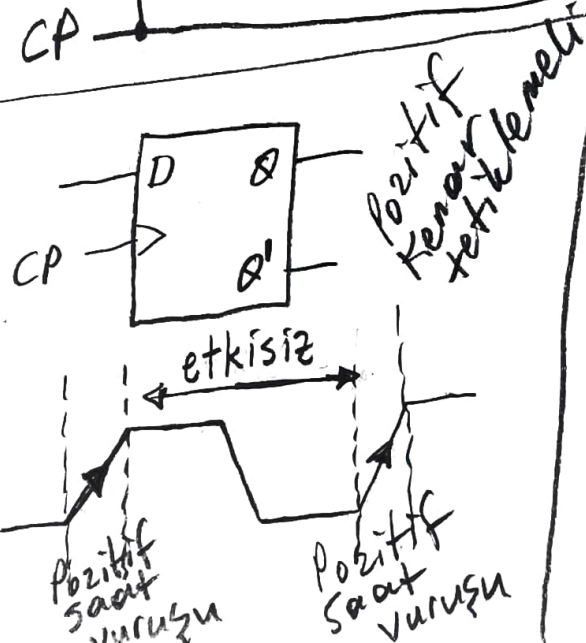
$$Q_{t+1} = S + R'Q_t$$

$$SR = 0 \text{ olmalı}$$

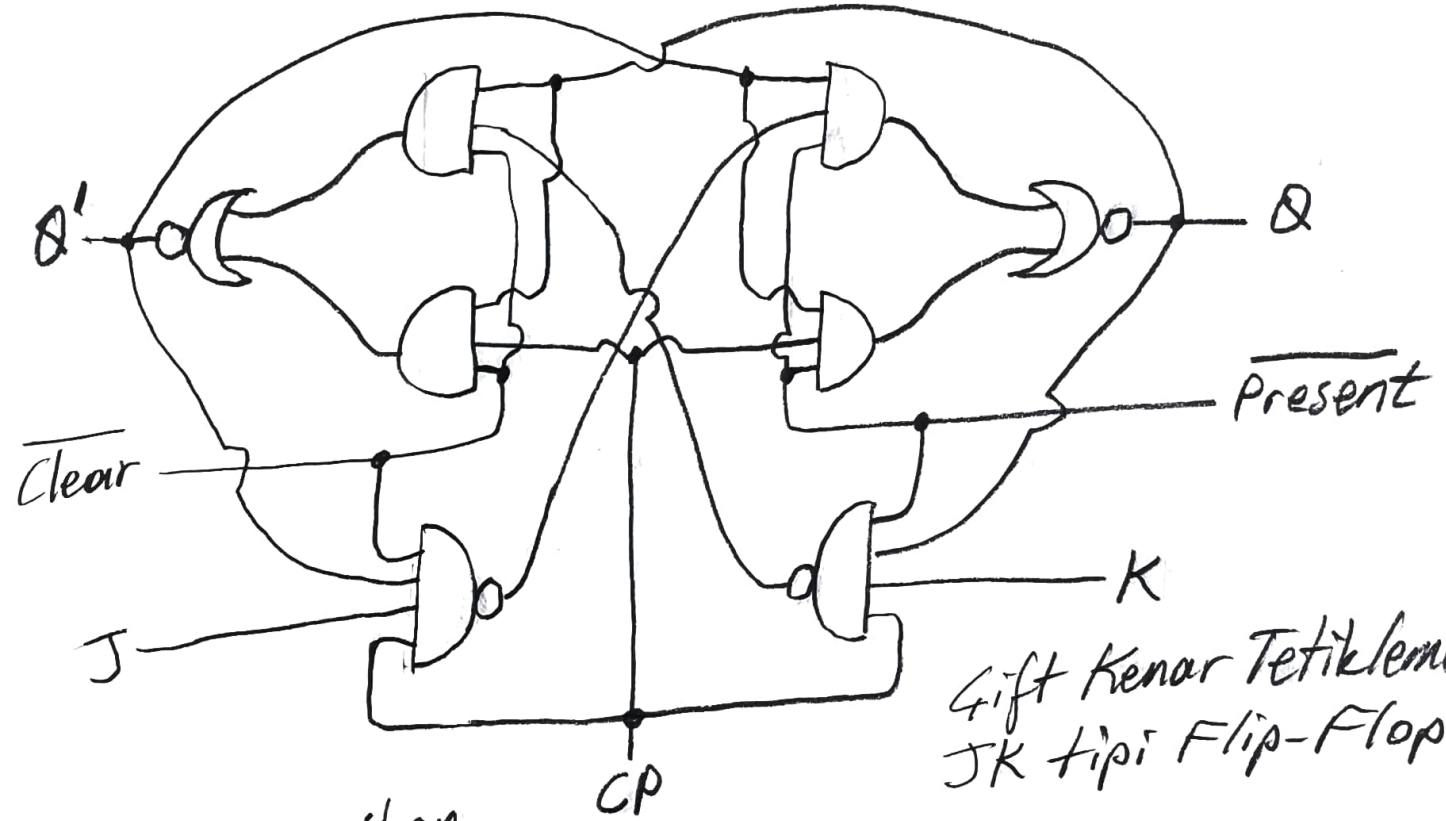
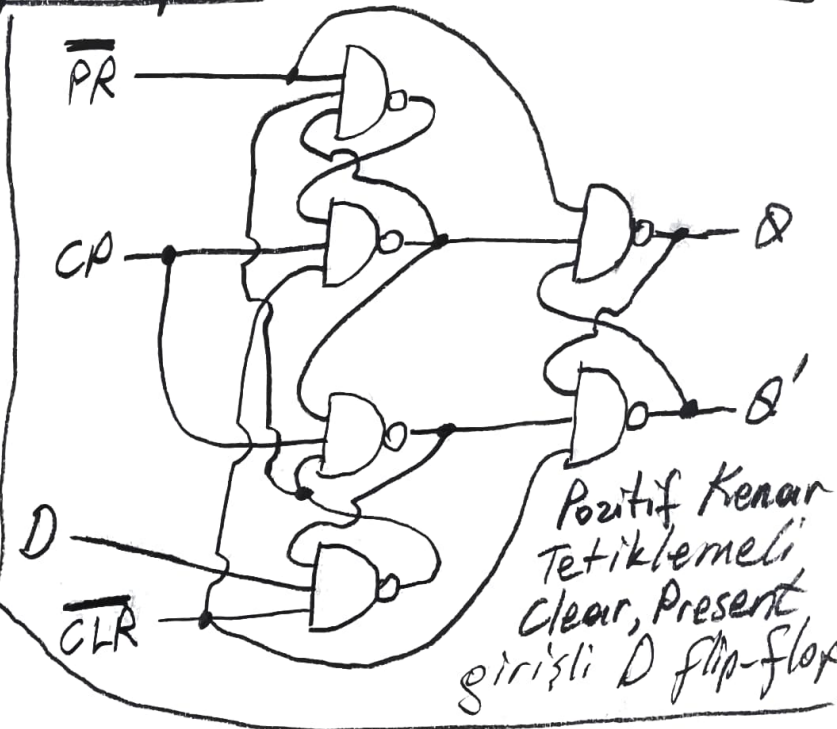
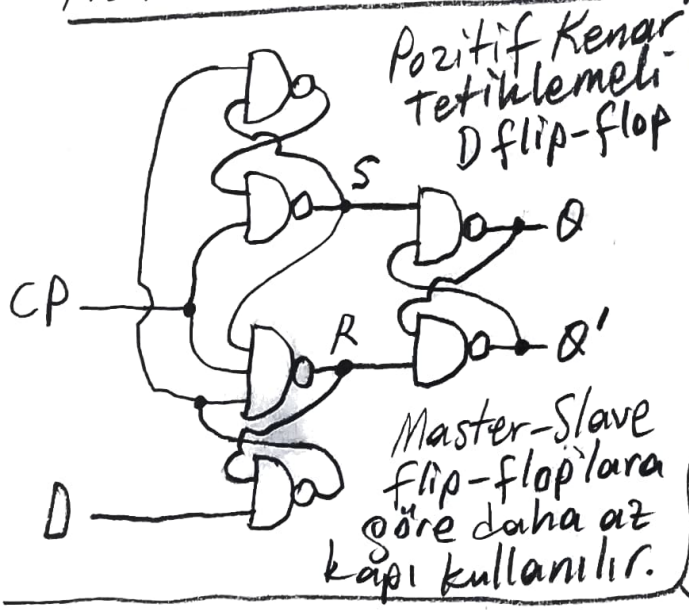
Pozitif Kenar Tetiklemeli
Master-Slave JK tipi
Flip-Flop

$$Q_{t+1} = JQ_t' + K'Q_t$$

Kenar Tetiklemeli Flip-Floplar

(62)

Geçirgen Kenar Tetiklemeli JK tipi Flip-Flop

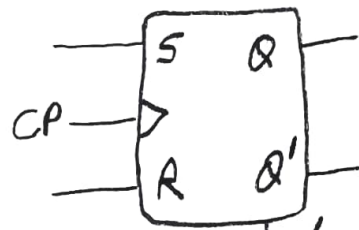

0'dan 1'e veya 1'den 0'a geçerken JK flip-flop tetiklenir.

Clear = 0 iken flip-flop tetiklenirse $Q = 0, Q' = 1$ olur.
Present = 0 iken flip-flop tetiklenirse $Q = 1, Q' = 0$ olur.

Clear = Present = 1 iken $Q_{t+1} = JQ'_t + K'Q_t$

RS flip-flop

$$Q_{t+1} = S + R'Q_t$$

$SR = 0$ olmalı
Karakteristik
Denklem

SR	Q_{t+1}
00	Q_t
01	0
10	1
11	Kullanılmaz

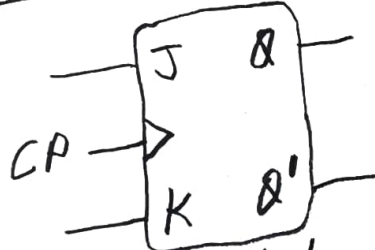
Q_t	Q_{t+1}	S	R
0	0	0	X
0	1	1	0
1	0	0	1
1	1	X	0

Grafik Sembol

Karakteristik Tablo

Uyarım Tablosu

JK flip-flop

$$Q_{t+1} = JQ_t' + K'Q_t$$

Karakteristik
Denklem

JK	Q_{t+1}
00	Q_t
01	0
10	1
11	Q_t'

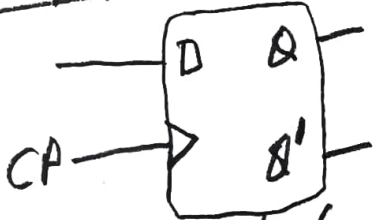
Q_t	Q_{t+1}	J	K
0	0	0	X
0	1	1	X
1	0	X	1
1	1	X	0

Grafik Sembol

Karakteristik Tablo

Uyarım Tablosu

D flip-flop

$$Q_{t+1} = D$$

Karakteristik
Denklem

D	Q_{t+1}
0	0
1	1

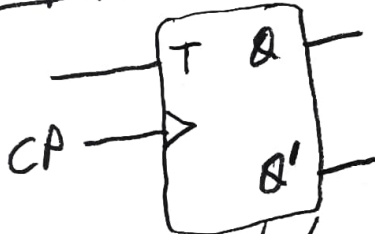
Q_t	Q_{t+1}	D
0	0	0
0	1	1
1	0	0
1	1	1

Grafik Sembol

Karakteristik
Tablo

Uyarım Tablosu

T flip-flop

$$Q_{t+1} = TQ_t' + T'Q_t$$

Karakteristik
Denklem

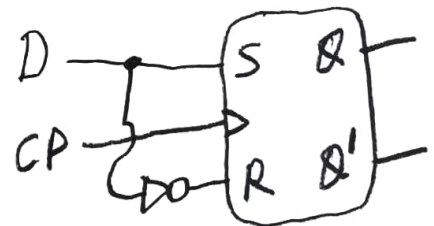
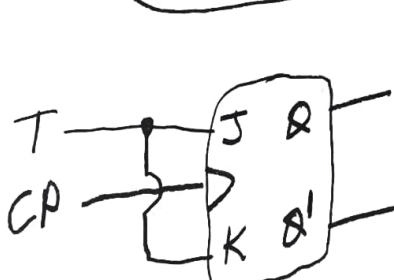
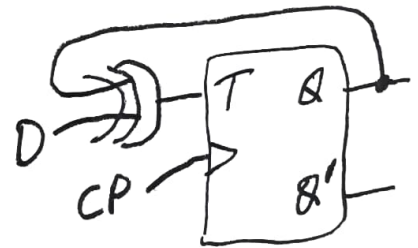
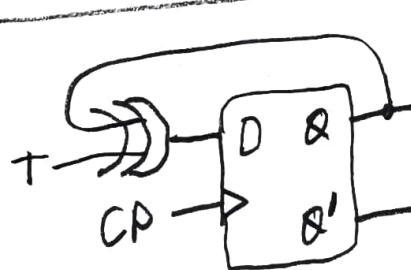
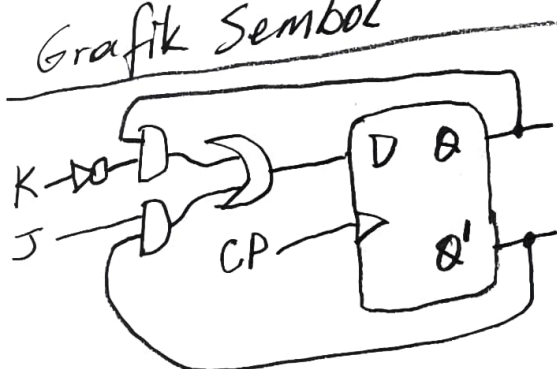
T	Q_{t+1}
0	Q_t
1	Q_t'

Q_t	Q_{t+1}	T
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

Grafik Sembol

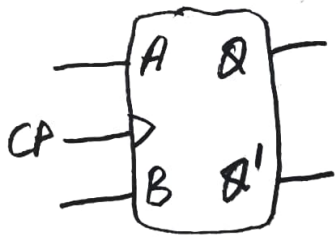
Karakteristik
Tablo

Uyarım Tablosu

Flip-Flop'ların birbirine dönüştürülmesi

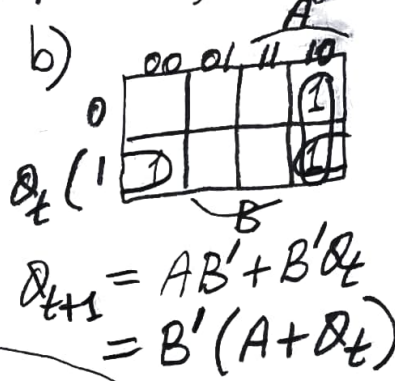
Yanda verilen AB flip-flop'un (64)

AB	Q_{t+1}
00	Q_t
01	0
10	1
11	0

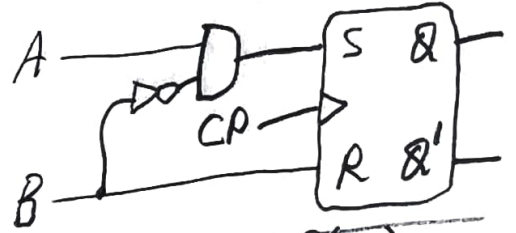
a) Uyarım Tablosunu bul.
b) Karakteristik Denklemini bul.
c) RS flip-flop ile tasarla.

a) $Q_t Q_{t+1} | AB$

$Q_t Q_{t+1}$	AB
00	0X ve 11
01	10
10	X1
11	X0

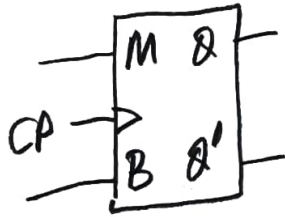

c) $Q_{t+1} = S + R'Q_t, SR = 0$
 $\rightarrow S = AB', R = B$

Yanda verilen MB flip-flop'un

MB	Q_{t+1}
00	1
01	1
10	0
11	Q_t

- a) Uyarım Tablosunu bul.
b) Karakteristik Denklemini Bul.
c) JK flip-flop ile tasarla.

a) $Q_t Q_{t+1} | MB$

$Q_t Q_{t+1}$	MB
00	1X
01	0X
10	10
11	0X ve 11

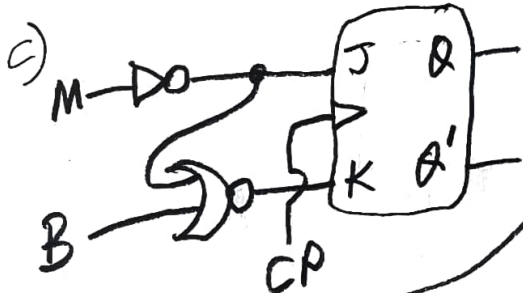
b) $MB | Q_{t+1} | JK$

MB	Q_{t+1}	JK
00	1	10
01	1	10
10	0	01
11	Q_t	00

JK Q_{t+1}

JK	Q_{t+1}
00	Q_t
01	0
10	1
11	Q_t'

$J = M'B' + M'B = M'(B' + B) = M'$
 $K = MB' = (M' + B)'$

ABC Q_{t+1}

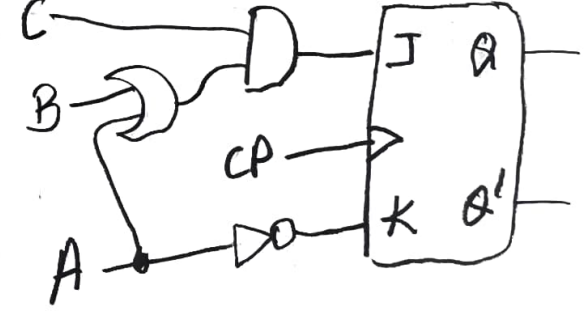
ABC	Q_{t+1}
000	0
001	0
010	0
011	Q_t'
100	Q_t
101	1
110	Q_t
111	1

ABC flip-flopunu JK flip-flop ile tasarla

ABC $Q_{t+1} | JK$

ABC	Q_{t+1}	JK
000	0	01
001	0	01
010	0	01
011	Q_t'	11
100	Q_t	00
101	1	10
110	Q_t	00
111	1	10

$J = (A + B)C$
 $K = A'$

Bir motor A ve B isimli iki anahtar ile şu şekilde kontrol ediliyor. (65)

* İkisi de kapalı ise motor çalışmıyor.

* İkisi de açık ise motor çalışıyor.

* Biri açık, biri kapalı ise durum koranıyor.

Motorun kontrol devresini D flip-flop ve en az kapı elemanı kullanarak tasarla.

AB	Q_{t+1}		$Q_t=0$ $Q_t=1$	
	$Q_t=0$	$Q_t=1$	D	D
00	0	0	0	0
01	0	1	0	1
10	0	1	0	1
11	1	1	1	1

Q_t	Q_{t+1}	D
0	0	0
0	1	1
1	0	0
1	1	1

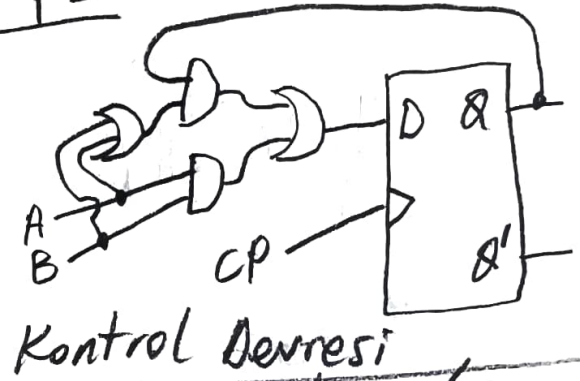
D flip-flop'un
Uyarım
Tablosu

Q_t	A			
	00	01	11	10
0			1	
1		1	1	1

$$D = AB + AQ_t + BQ_t$$

$$= AB + (A+B)Q_t$$

D flip-flop'un
girişi

Kontrol Devresi

Yukarıdaki Motor Sorusunu T flip-flopla tasarla.

AB	Q_{t+1}		$Q_t=0$ $Q_t=1$	
	$Q_t=0$	$Q_t=1$	T	T
00	0	0	0	1
01	0	1	0	0
10	0	1	0	0
11	1	1	1	0

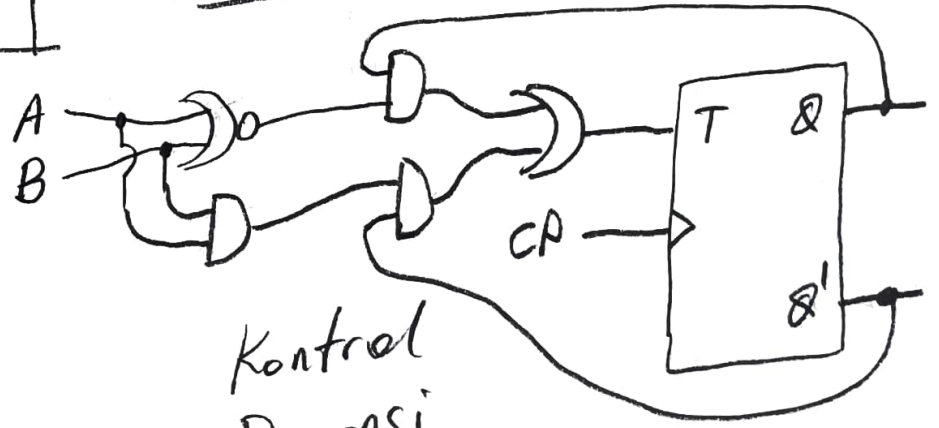
Q_t	Q_{t+1}	T
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

T flip-flop'un
Uyarım
Tablosu

Q_t	A			
	00	01	11	10
0			1	
1	1			

$$T = ABQ' + A'B'Q_t$$

$$= (AB)Q' + (A+B)'Q_t$$

Kontrol
Devresi

Aynı Motor sorusunu JK flip-flop ile tasarla.

(66)

AB	Q_{t+1}		$Q_t=0$		$Q_t=1$	
	$Q_t=0$	$Q_t=1$	J	K	J	K
00	0	0	0	X	X	1
01	0	1	0	X	X	0
10	0	1	0	X	X	0
11	1	1	1	X	X	0

Durum Geçiş Tablosu

$Q_t Q_{t+1}$	JK
00	0X
01	1X
10	X1
11	X0

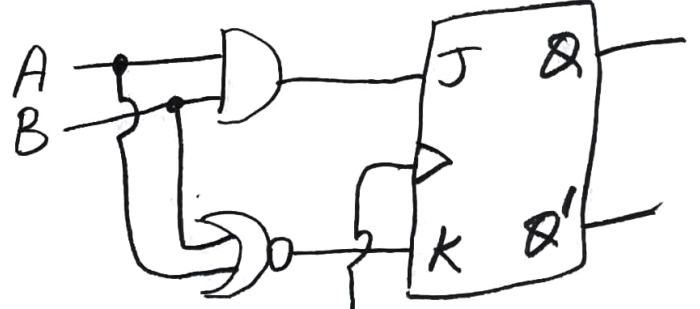
JK flip-flop
Uyarım
Tablosu

Q_t	A			
	00	01	11	10
0			1	
1	X	X	X	X

J = AB

Q_t	A			
	00	01	11	10
0	X	X	X	X
1	1			

K = A'B' = (A+B)'

Kontrol Devresi

Soruyu şu şekilde de çözebiliriz.

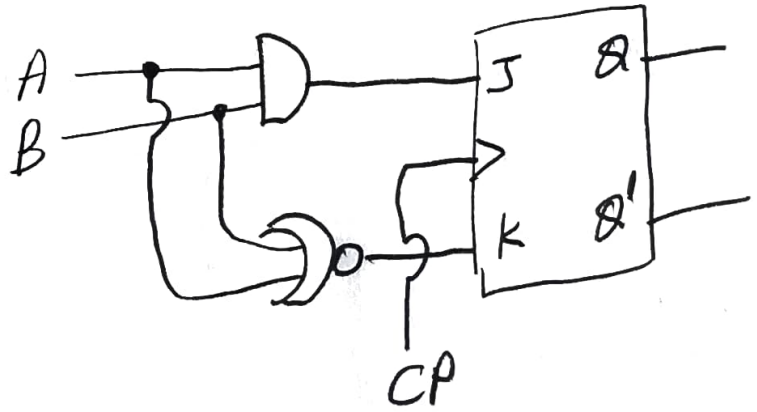
Q_t	AB	Q_{t+1}	J	K
0	00	0	0	X
0	01	0	0	X
0	10	0	0	X
0	11	1	1	X
1	00	0	X	1
1	01	1	X	0
1	10	1	X	0
1	11	1	X	0

Q_t	A			
	00	01	11	10
0			1	
1	X	X	X	X

J = AB

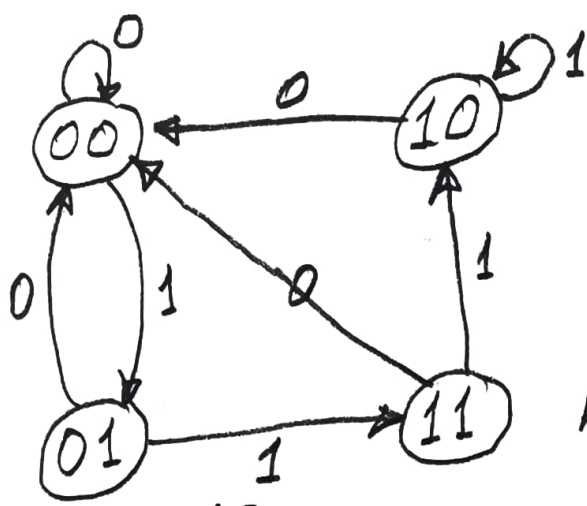
Q_t	A			
	00	01	11	10
0	X	X	X	X
1	1			

K = A'B' = (A+B)'

Kontrol Devresi

Durum geziş diyagramı
yanda verilen eşzamanlı
ardışıl mantık devresini
JK flip-flop'lar ve en az
kapı elemanı kullanarak tasarla

PS $X Q_1 Q_0$	NS $Q_1 Q_0$	$J_1 K_1$	$J_0 K_0$
000	00	0X	0X
001	00	0X	X1
010	00	X1	0X
011	00	X1	X1
100	01	0X	1X
101	11	1X	X0
110	10	X0	0X
111	10	X0	X1

$Q_t Q_{t+1}$	JK
00	0X
01	1X
10	X1
11	X0

JK flip-flop
uyarım
Tablosu

	Q_1	Q_0
0	00	01
1	11	10

$$J_1 = X Q_0$$

	Q_1	Q_0
0	00	01
1	11	10

$$K_1 = X'$$

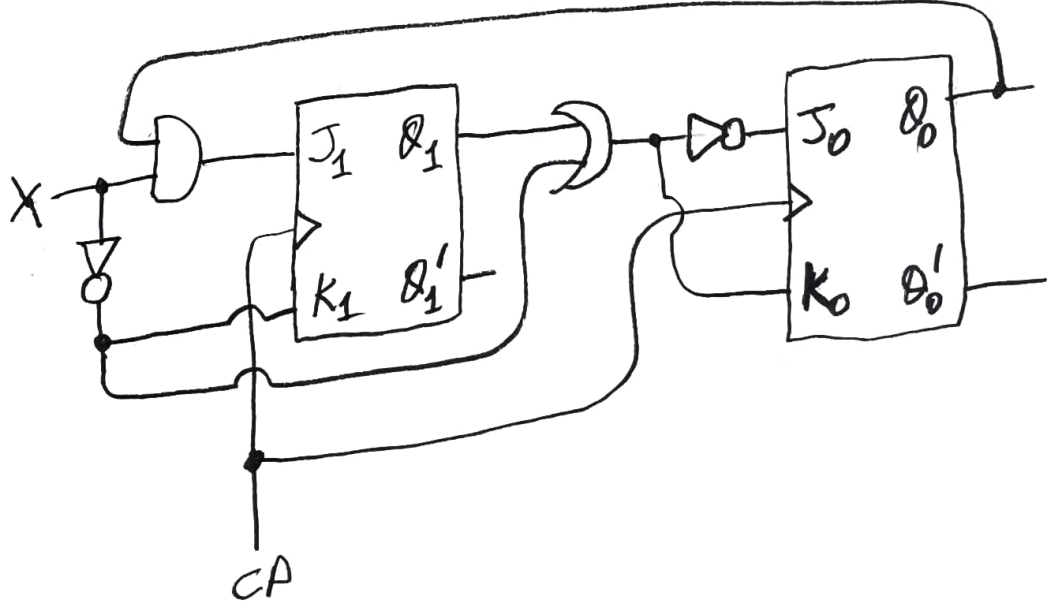
Durum Geziş Tablosu

	Q_1	Q_0
0	00	01
1	11	10

$$J_0 = X Q_1' = (X' + Q_1)'$$

	Q_1	Q_0
0	00	01
1	11	10

$$K_0 = X' + Q_1$$

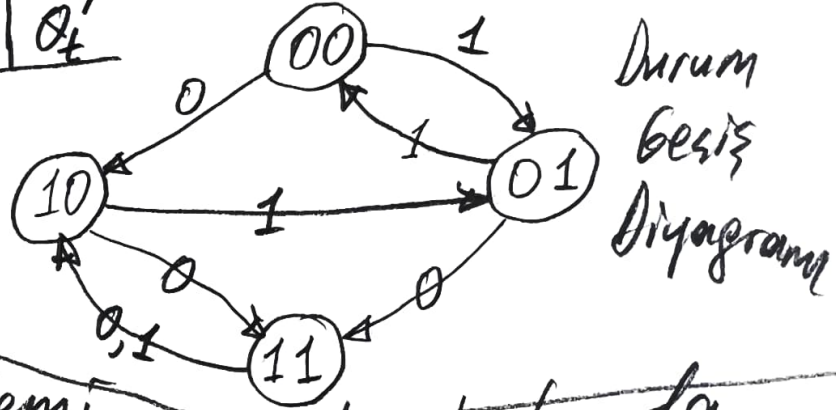

$J_1 = X'$, $K_1 = XQ_0'$, $T_0 = X + Q_1$ denklemiyle verilen eşzamanlı ardışıl mantık devresinin durum geiş tablosu ve diyagramını bul. (68)

PS XQ_1Q_0	NS Q_1Q_0	$J_1K_1T_0$
000	10	100
001	11	100
010	11	101
011	10	101
100	01	011
101	00	001
110	01	011
111	10	001

JK	Q_{t+1}
00	Q_t
01	0
10	1
11	Q_t'

T	Q_{t+1}
0	Q_t
1	Q_t'

$Q_{t+1} = B \odot (A' + Q_t)$ denklemi ile verilen AB flip-flop'unu JK flip-flop ile tasarla.

$Q_t AB$	Q_{t+1}	JK
000	0	0X
001	1	1X
010	1	1X
011	0	0X
100	0	X1
101	1	X0
110	0	X1
111	1	X0

$Q_t Q_{t+1}$	JK
00	0X
01	1X
10	X1
11	X0

$Q_t = 0$ için
 $Q_{t+1} = B \odot A' = A \oplus B$
 $Q_t = 1$ için
 $Q_{t+1} = B \odot 1 = B$

$J = A'B + AB'$
 $= A \oplus B$

